

ΕΛΛΗΝΑ ΟΘΙΤΑ
ΑΕΕΕΣΟΕΑΟ ΟΣΟ ΑΕΕΑΑΤΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
τηλ. 210-72.72.235/ 239 fax 210-72.72.238
www.ecclesia .gr - E-mail : istypos@otenet.gr

Αθήνα 19 Σεπτεμβρίου 2011

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Έναρξη του ΙΓ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου

Ξεκίνησαν σήμερα 19 Σεπτεμβρίου οι εργασίες του ΙΓ΄ Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων, το οποίο διοργανώνει η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος στο Ίδρυμα Τηνιακού Πολιτισμού, με τη συμμετοχή 95 εκπροσώπων από 55 Ιερές Μητροπόλεις. Γενικό θέμα του Συμποσίου, το οποίο έχει θέσει υπό την αιγίδα του ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος, είναι:

*«Ο ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΣΗΜΕΡΑ»*

Μετά τήν προσφώνηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Μήλου, Κέας και Μυκόνου κ. Δωροθέου Β΄ και του Προέδρου τής Όργανωτικής Έπιτροπής Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου κ. Δανιήλ έλαβε χώρα η πρώτη συνεδρία με προεδρεύοντα τον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Μήλου, Κέας και Μυκόνου κ. Δωρόθεον. Χαιρετισμούς επίσης απηύθυναν ο Αντιπεριφερειάρχης Ν. Αιγαίου κ. Γ. Πουσέος, ο

εκπρόσωπος του Δημάρχου Τήνου κ. Παναγιώτη Κροντηρά, κ. Ιωάννης Σαλαμανίκας, πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, και ο Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Τηνιακού Πολιτισμού κ. Σάββας Απέργης.

Η πρώτη Εισήγηση είχε ως θέμα : «Γλωσσολογική προσέγγιση τῆς γλώσσας τῆς λατρείας». Ο εισηγητής Ελλογιμώτατος κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος παρουσίασε πτυχές του θέματος, τόνισε μεταξύ άλλων τα εξής: «ότι από κειμενογλωσσολογικής απόψεως τα κείμενα λατρείας υπάγονται σ' έναν τύπο κειμένων που έχουν καθαρώς τελετουργικό και μυστηριακό χαρακτήρα με ύφος και ήθος που δεν συνάδουν με την τετριμμένη χρηστική γλώσσα της καθημερινότητας, η οποία θα χρησιμοποιούνταν στη μετάφραση. Συγχρόνως, από γλωσσο-ιστορικής απόψεως, τα κείμενα της λατρείας της Ορθόδοξης Εκκλησίας συνεχίζουν μια γλωσσική παράδοση αιώνων η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί στο όνομα μιας χρηστικής αντίληψης που θα αντικαθιστούσε το πρωτότυπο κείμενο τῆς Θ. Λειτουργίας με μια μετάφρασή του. Πολύ περισσότερο –θα προσθέσουμε– που αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει με άλλες γλώσσες (τη Λατινική λ.χ. σε σχέση με τη Γαλλική, την Ισπανική, την Αγγλική ή τη Γερμανική), για λόγους που συνδέονται με την ιστορία της ελληνικής γλώσσας (αδιάσπαστη συνέχεια χρήσεως, επιβίωση και αναβίωση τού λεξιλογίου), η σχέση του σύγχρονου Έλληνα με τα παλαιότερα Ελληνικά μας είναι διαφορετική και, ως εκ τούτου, η γλώσσα του κειμένου είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό κατανοητή.

Η Εκκλησία, ιδιαίτερα η Ορθόδοξη Εκκλησία, ως θεματοφύλακας της ορθόδοξης παράδοσης, είναι από τη φύση της συντηρητικός θεσμός με την έννοια όχι μιας έμμονης προσκόλλησης, αλλά μιας συνειδητής διαφύλαξης των συστατικών της ορθόδοξης παράδοσης, ιδιαίτερα στον καιρίο χώρο της Θ. Λειτουργίας. Και δεν νοείται ορθόδοξη παράδοση στον χώρο τῆς λατρείας ερήμην της γλώσσας, στην οποία έχει διατυπωθεί και στην οποία εκφράζεται επί αιώνες · ερήμην της

ελληνικής γλώσσας, της γλώσσας του Ευαγγελίου, της γλώσσας των Πατέρων της Εκκλησίας, της γλώσσας της εκκλησιαστικής υμνογραφίας.».

Ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Καραϊσαρίδης, Ἐπίκουρος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ανέπτυξε το θέμα : «Εἰσαγωγή στή συνάφεια θεολογίας καί λειτουργικοῦ λόγου (Βίβλος, Δόγμα, Ἦθος)». Ο Εισηγητής μετά τη διατύπωση εμπεριστατωμένων επιστημονικών θέσεων ετόνισε ότι : «η συνάφεια του βιβλικού λόγου με το λειτουργικό λόγο, δεν εξικνείται στο φραστικό πεδίο με την παράθεση παραλλαγμένων ή αυτούσιων παραθεμάτων βιβλικού λόγου, αλλά φτάνει μέχρι του σημείου να επαναλαμβάνονται, ή καλύτερα να επικαιροποιούνται τα υπό του βιβλικού λόγου σημαινόμενα (βλ. την ανάπτυξη του θέματος της δημιουργίας, του μυστηρίου του βαπτίσματος, της θείας ευχαριστίας, του γάμου κ.ά.).

Επίσης τόνισε ότι ο λειτουργικός λόγος έχει μία συνεκτικότητα, πλαστικότητα και ποιητικότητα που τον καθιστά άριστο μυσταγωγό στη δογματική διδασκαλία και ιδιαίτερα ως μέσο βιώσεώς της, αφού είναι κατεξοχήν βιωματικός, εμπειρικός λόγος.

Τέλος παρουσίασε με παραδείγματα τον παιδαγωγικό και ηθοπλαστικό χαρακτήρα του λειτουργικού λόγου.

Η Τρίτη Εισήγηση είχε ως θέμα: «Σύγχρονη προβληματική περί τοῦ λειτουργικοῦ λόγου». Ο Εισηγητής, Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Δημήτριος Τζέρπος, Αναπληρωτής Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, υπογράμμισε τά εξής: «ὅτι ἀπό τήν ἱστορία τῆς χριστιανικῆς λατρείας προκύπτει ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία εἶχε γλωσσικό πρόβλημα, τό ὁποῖο καί ἀντιμετώπιζε κατά περίπτωση με ἀποκλειστικό κριτήριο τό πνευματικό συμφέρον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά σήμερα τό πρόβλημα αὐτό προσέλαβε μιά πρωτοφανῆ ὀξύτητα, ἐξαιτίας τῆς πρόσφατης γλωσσικῆς μεταρρύθμισης στήν ὁποία προέβη ἡ «ελληνική πολιτεία μέ

τήν πλημμελῆ πλέον διδασκαλία τῶν κλασσικῶν ἑλληνικῶν στήν πρωτοβάθμια καί δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Ἡ εξέλιξη αὐτή εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα οἱ νεώτερες γενιές τῶν νεοελλήνων νά δυσκολεύονται στήν κατανόηση τοῦ παραδοσιακοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας, γεγονός πού μειώνει τή συνειδητή συμμετοχή τους στη λειτουργική ζωή. Τό πρόβλημα εἶναι ὑπαρκτό καί γιά τήν ἀντιμετώπισή του ἡ Ἐκκλησία ἔχει σήμερα οὐσιαστικά μιά καί μόνη λύση, τήν ἐντατικοποίηση τῆς λειτουργικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ, δίδοντας ἔμφαση στήν ἐρμηνευτική ἀπόδοση ὅλων τῶν λειτουργικῶν κειμένων στά νέα ἑλληνικά.

Σ' ὅτι δέ ἀφορᾷ τό ιδιαίτερα εὐαίσθητο θέμα τῆς εἰσαγωγῆς νεοελληνικῶν μεταφράσεων λειτουργικῶν κειμένων στή λατρεία, ὁ ομιλητής ὑπογράμμισε τίς ιδιαίτερες δυσκολίες καί τά προβλήματα πού ἔχει ἕνα τέτοιο ἐγχείρημα, ιδιαίτερα στή ὕμνογραφία, ἡ ὁποία ἐξαιτίας τοῦ ποιητικοῦ χαρακτήρα καί τῆς συμφυοῦς ψαλτικῆς τῆς ἐκφρασης εἶναι οὐσιαστικά λόγος ἀμετάφραστος. Ὅμως κανείς δέν μπορεῖ νά ἀποκλείσει ὅτι στό μέλλον ἡ «βιαία πνοή» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν θά ἐμπνεύσει καί νέους θεηγόρους ἄνδρες, θεολόγους, ποιητές καί μουσικούς ἰσάξιους τῶν μεγάλων ὕμνουργῶν καί μελοποιῶν τοῦ παρελθόντος, οἱ ὁποῖοι θά ἐκφράσουν μέ νέες δημιουργίες, ὁμοούσιες πρὸς τίς παραδοσιακές, τήν κοινή προσευχή τῆς Ἐκκλησίας καί στή νεοελληνική γλῶσσα. Ἀποτελεῖ τοῦτο ἕνα ὄφλημα τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας πρὸς κάθε λαό, ὅπως ἄριστα τό περιέγραψε ὁ νεοφανῆς σέρβος ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, τοῦ ὁποῖου ἡ μετάφραση τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπό τά ἀρχαῖα σλαβωνικά στά σύγχρονα σερβικά χρησιμοποιεῖται σήμερα στή λατρεία: «Ὅπως τό νόημα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ κάθε λαός προσλαμβάνοντάς την, νά πλουτίσει μέ τήν πληρότητά της ἔτσι αὐτή λειτουργεῖ καί ὡς πρὸς τή γλῶσσα τοῦ συγκεκριμένου λαοῦ· προσλαμβάνοντας τή γλῶσσα του, ὡς δική της γλῶσσα, μέ τήν ὁποία ἀπευθύνεται στό Θεό, ἡ Ἐκκλησία ἐμπνέει καί ἐμπλουτίζει τόν λαό μέ τούς δικούς της πανανθρώπινους θησαυρούς, ἐνῶ ταυτόχρονα τοῦ ἀναπτύσσει καί τίς δικές του θεόσδοτες δυνατότητες...»

Η πρώτη συνεδριακή ημέρα έκλεισε με γόνιμη συζήτηση στα αναπτυχθέντα θέματα. Στη συνέχεια παρατέθηκε από την φιλοξενούσα Ιερά Μητρόπολη Σύρου, Τήνου, Μήλου, Κέας και Μυκόνου δείπνο προς τιμήν των εισηγητών και συνέδρων, και οι εκπρόσωποι των Ιερών Μητροπόλεων αναχώρησαν για τους τόπους φιλοξενίας. Σημειώνεται ότι, οι εργασίες του Λειτουργικού αυτού Συμποσίου καλύπτονται ζωντανά από το διαδικτυακό κανάλι intv.gr.

Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου.